

Motion till riksdagen 2019/20:3377

av **Allan Widman m.fl. (L)**

Försvarsinriktningens implementering och utveckling

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska återkomma till riksdagen med förslag på inrättandet av en inspektion för totalförsvaret och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den långsiktiga svenska försvarsplaneringen behöver utgå från att Sverige omkring 2030 ska nå upp till målet om 2 procent av BNP till försvarsanslag i enlighet med Natos rekommendationer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Efter delrapporten ”Motståndskraft” var Försvarsberedningen fullt och fast inställd på att leverera ”Värnkraft”, Försvarsberedningens slutrapport om inriktningen för Sveriges militära försvar 2021–2025. Tidigt bestämdes att det ekonomiska antagandet skulle utgöras av ett försvarsanslag som successivt ökade till 1,5 procent av bnp fram till och med år 2025. Detta ekonomiska antagande rimmade dessutom väl med de ambitiösa direktiv som beredningen fått av försvarsministern.

Under nästan ett års arbete fanns det i stort sett ingen diskussion om den ekonomiska ramen. Samtliga i Försvarsberedningen accepterade de 1,5 procenten och varje förslag till utbyggnad eller nyanskaffning eller andra förslag provades mot den ramen. I beredningen har också hela tiden funnits företrädare för både Försvarsmakten och FMV. Dessa har kontinuerligt kunna förankra både förslag och kostnadsberäkningar i respektive myndighet. Inför slutjusteringen blev det dessvärre uppenbart att regeringen vid den punkten inte längre ville ställa sig bakom den ekonomiska ram som beredningen arbetat efter i ett och ett halvt år. Detta ledde till att Liberalerna, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna inte undertecknade rapporten.

Genom budgetförhandlingar med regeringen och Centerpartiet har Liberalerna nu bidragit till att säkerställa försvarets ekonomi i enlighet med Försvarsberedningens

förslag fram till 2025, med en årlig nivåhöjning av försvarsanslaget om fem miljarder kronor.

Hotbilden mot Sverige

Ett allt mer aggressivt och oförutsägbart Ryssland styr nu våra säkerhetspolitiska vägval. Sedan sekelskiftet har Ryssland gått från en trevande demokrati till en auktoritär stat som har invaderat två andra europeiska länder. I och med den ryska aggressionen mot Georgien 2008 sänktes den ryska tröskeln för att använda militärt våld i närområdet rejält. Sedan dess har en stor militär upprustning pågått. Senare års ökade repression mot det civila samhället, hot mot journalister och kränkningarna av hbtq-personers rättigheter visar att den politiska utvecklingen på ett alarmerande sätt går åt helt fel håll. Den ökande ryska militära förmågan och brutaliseringen av det ryska ledarskapet i kombination med den pågående försvagningen av demokratiska strukturer är en klar riskfaktor. Sverige behöver vidta både förebyggande åtgärder, skärpta sanktioner och mjuka insatser för att skydda svenskars frihet, men också bana väg för ett demokratiskt Ryssland, något vi beskriver mer ingående i partiets Rysslandsmotion.

Det ryska agerandet i Ukraina visar hur ensamt ett enskilt land är när en stor granne agerar med vapenmakt. Jämte hur vi bäst stärker det svenska försvaret, har frågan om Natomedlemskap ställts på sin spets också här i Sverige. Liberalerna prioriterar satsningar på försvaret, men oavsett resurserna behöver försvaret även stärkas genom ett svenskt Natomedlemskap. Sverige kan inte på egen hand rusta sig till den nödvändiga försvarsförmågan. Den säkras genom samarbete. För ett litet land kräver nationell säkerhet ett Natomedlemskap och fördjupat försvarssamarbete med andra EU-länder. Dessa organisationer behandlar Liberalerna mer ingående i vår EU-motion samt motionen om Natomedlemskap.

Liberalerna inser allvaret. Behovet av ett starkare försvar har länge varit uppenbart och vi välkomnar nu att det finns en bred majoritet för att återuppbygga ett försvar som kan hantera det snabbt försämrade omvärldsläget. Samtidigt måste vi nu ansöka om Natomedlemskap.

Ny försvarsinriktning

Såväl det militära som det civila försvaret kommer att tillföras betydande resurser under nästa försvarsbeslutsperiod. Detta är nödvändiga investeringar i vår nationella säkerhet.

Att tillföra stora medel på kort tid till ett utgiftsområde är dock inte utan risker. Det militära försvaret är av nödvändighet en monopolverksamhet och leverantörerna till myndigheten har antingen ensamrätt eller verkar i en miljö med begränsad konkurrens. Sammantaget gjorde detta att Försvarsberedningen, i sin rapport Motståndskraft, föreslog inrättandet av en inspektion för totalförsvaret. Inspektionen var tänkt som en liten, oberoende myndighet med uppgift att över tid granska kostnadseffektiviteten i uppbyggnaden av både det militära och det civila försvaret. Trots att snart två år förflutit sedan beredningens rapport och avsevärda summor reserverats för återuppbyggnaden av totalförsvaret har regeringen ännu inte visat några tecken på att ta förslaget om en inspektion för totalförsvaret vidare. Detta borde ske utan vidare dröjsmål.

Försvarsberedningen föreslår i sin senaste rapport nästan en fördubbling av markstridskrafterna, ytterligare en amfibiebataljon, ett vidmakthållande av JAS Gripen C/D

även efter att Gripen E levererats, ytterligare en ubåt, nya territorialförband och ett förstärkt hemvärn. Förslagen, som är väl genomarbetade tekniskt och ekonomiskt, har också ett nästan enhälligt stöd bland riksdagens partier. Enligt Liberalerna finns det alla skäl att nu vårda helheten i Försvarsberedningens förslag och inte göra några betydande eller principiella förändringar på väg fram mot nästa års försvarsbeslut. Liberalerna anser också att den långsiktiga försvarsplaneringen behöver utgå från att Sverige omkring 2030 ska nå upp till målet om 2 procent av bnp till försvarsanslag i enlighet med Natos rekommendationer.

Allan Widman (L)

Johan Pehrson (L)

Lina Nordquist (L)

Christer Nylander (L)

Maria Nilsson (L)

Gulan Avcı (L)

Mats Persson (L)